

Vang fjelltak innenfor Gåsbu

Fakta om reguleringsplan og driftskonsesjon.

Hedmarken landbrukskontor godkjente i 2015 søknad fra Vang Almenning om opparbeiding av produksjonsplass på 7,5 dekar og anlegge massetak for uttak av inntil 10.000 m³ fjellmasser som kun skulle brukes på Vang Almenning sin eiendom og ikke være for salg.

Men allmenningen så at det var mulighet og behov for et større uttak. Formannskapet i Hamar vedtok derfor 5. april 2017 å legge detaljreguleringsplan for Vang fjelltak med tilhørende planprogram, ut til offentlig ettersyn.

Det foreslåtte området for uttaket dekker et areal på ca 121 daa. Uttaksområdet inneholder et volum på ca. 2,5 millioner faste m³. I hht Forskrift for konsekvensutredninger skal reguleringsplaner for et slik tiltak kreve konsekvensutredning. Planprogrammet skal angi hvilke utredninger som anses nødvendige for å belyse konsekvensene for miljø og samfunn og dermed gi et godt grunnlag når kommunestyrets beslutning om reguleringsplanen skal fattes.

I planprogrammets pkt 11.2.2 *Transport og trafikk* står det bl.a.: «Transport og trafikk vil bli omtalt i konsekvensutredningen, og utredet etter innspill fra Statens vegvesen og Hamar kommune. Hensynet til beboere og annen trafikk blir en del av utredningen.»

ROS-analysen nevner ikke muligheten for trafikkulykker på veger utenfor allmenningen.

Innspill til planprogrammet:

Vangsåsen vel mener at Gåsbuvegen ikke vil tåle trafikkbelastningen planen kan medføre, spesielt av tungtransport og krever at Gåsbuvegen opprustes, og at det bygges gang - /sykkelveg før det gis tillatelse til uttransportering av masser. Det forutsettes at regelverk rundt støv/støy etterleves.

Hedmark fylkeskommune er opptatt av kullgroper og andre utmarksrelaterte kulturminner.

Fylkesmannen i Hedmark er bl.a. opptatt av at omfanget av trafikk, støy, støv og trafiksikkerhetsvurderinger knyttet til transporten av masser omtales nærmere i konsekvensutredningene.

Statens vegvesen ber i sin merknad, som kom inn etter fristen, om at videre utredninger belyser transportruter for massetransport, antall turer og uttakstempo. Videre at det foretas en trafiksikkerhetsvurdering av transportruten. Kommunen forutsetter at innspillene følges opp i konsekvensutredningen.

I planbeskrivelsen med konsekvensutredning, datert 21.03.2017 er årlig uttak i det planlagte massetaket er beregnet til ca. 30.000 faste m³ hvorav 20.000 m³ er til internt vegvedlikehold og til opparbeiding av hyttetomter. Etterspørselen fra andre aktører vil til enhver tid være svært avhengig av markedssituasjonen i nærområdene. Dersom 10.000 m³ går til prosjekter utenfor allmenningen. vil det bety 533 kjøretøyer, som frem og tilbake utgjør 1066 bilturer årlig. Fordelt på 365 dager gir dette en årsdøgntrafikk på ca. 3 biler om dagen. Fordelt på 200 virkedøgn vil gjennomsnittstrafikken ligge på i overkant av 5 bilturer pr. dag. Disse 5 turene fordeler seg igjen på to innfartsveger, fv. 103 og fv. 104.

Forutsatt at markedet holder seg omtrent som i dag vil trafikkbelastningen ved utbygging av massetaket bli mindre enn om uttaket ikke bygges ut. Mengden masser som må transporteres inn for å vedlikeholde vegnettet vil da være større enn mengden masser som vil bli solgt til andre aktører og transport utenfor området.

I Gåsbuvegen, fv 103, er det i helgene til tider mye trafikk og også en del myke trafikanter. Driften i massetaket vil i hovedsak foregå utenom helger og ferier og vil derfor ikke komme i konflikt med de mest belastede periodene.

Rådmannen skriver i sin innstilling til kommunestyret bl.a.: «Et større masseuttak vil kunne medføre økt trafikkbelastning som gjør behovet for etablering av trygg gang- og sykkelveg langs Gåsbuvegen stadig mer presserende.

Så lenge det ikke er etablert en trygg gang- og sykkelveg langs Gåsbuvegen vil økt trafikkbelastning, spesielt av tungtransport, være uheldig for barn og unge.»

Reguleringsplanen ble vedtatt av kommunestyret 25. okt 2017.

Vangsåsen vels innspill var ikke tatt til følge, så velforeningen klaget på kommunens vedtak i brev av 1.12.2017

Klagen ble i siste instans behandlet av fylkesmannen som i brev av 5.11.2018 bl.a. skriver: «Klagen omhandler opprusting av Gåsbuvegen og at det bygges gang- og sykkelveg. Av dokumentene går det fram at Hamar kommune ser et behov for gang- og sykkelveg på stedet, og at dette er spilt inn til handlingsprogram for fylkesveger. Tiltaket er ikke prioritert i gjeldende handlingsprogram, men kommunen vil fortsette å spille inn dette til nytt handlingsprogram. Som fagmyndighet på trafiksikkerhet har Statens vegvesen i sin høringsuttalelse vurdert at anslått masseuttak som ikke skal benyttes internt i allmenningen utgjøre ca. 1000 bilturer pr. år. Fordelt på 200 virkedøgn vil dette medføre ca. 5 turer pr. dag. Transporten til og fra området vil også kunne fordeles mellom fylkesveg 103 og 104. Statens vegvesen skriver at *dersom uttak og transport endres vesentlig må det foretas en ny vurdering av trafikksituasjonen.*»

«Fylkesmannen har forståelse for klagers bekymring, men finner ikke grunnlag for kritikk av fagmyndighetens vurdering av trafikksituasjonen. Vi merker oss også at kommunen ønsker gang og sykkelveg på strekningen og fortsatt vil jobbe mot dette. Fylkesmannen finner at kommunens vurderinger er forankret i reguleringsmessige hensyn, og at planprosessen har vært tilfredsstillende. Kommunens skjønnsutøvelse og interesseavveining anses rimelig og saklig begrunnet. Fylkesmannen har ikke holdepunkter for å sette kommunens vurdering til side.»

Fylkesmannen stadfestet dermed Hamar kommune sitt vedtak av reguleringsplan for Vang fjelltak, datert 25. oktober 2017, sak 99/17. Klagen fra Vangsåsen vel ble etter dette ikke tatt til følge.

9.7.2018 ble det publisert at Vang Almenning har inngått avtale med Skanska som overtar driften av Vang fjelltak

Skanska Industrial Solutions AS søkte 12.02.2019 Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) om driftskonsesjon for fjelltaket:

Direktoratet skriver ifm søknaden:

«Ifølge tiltakshaver er anslått totalvolum av mineralforekomsten 2 500 000 m³. Tiltakshaver estimerer et årlig uttaksvolum på 75 000 m³, men dette vil kunne variere med marked og etterspørsel.

Området er i «Detaljreguleringsplan for Fjelltak Vang Almenning» med planID: 0403075900, vedtatt i kommunestyret den 25. oktober 2017, regulert til steinbrudd og massetak.

Saken ligger nå ute til høring.»

Her er det som sto i høringsvedlegget for Vang fjelltak 18.12.2018:

«Pkt 9.3 Trafikk/transport

Dersom det tas utgangspunkt i 200.000 tonn uttransportert masse hvert år, vil transporten av disse generere ca. 10.000 tunge kjøretøy pr år, med et samlet antall turer fram og tilbake på 20.000 pr år. Fordelt på 365 dager gir dette en årsdøgntrafikk på ca 55 biler pr dag. Fordelt på 220 virkedøgn vil gjennomsnittstrafikken ligge på ca 91 biler pr dag.

Pkt 7.11 Asfalt-/betongverk

Dersom det blir aktuelt med å etablere asfaltverk og betongverk i bruddet, som reguleringsbestemmelsenes 5.12 åpner for, vil det bli søkt/meldt til Fylkesmannen jf. forurensingsloven og forurensningsforskriften.»

Mengden masse som transporteres fra fjelltaket og ut på det offentlige vegnettet er ifølge søknaden om driftskonsesjon henimot 20 ganger mer enn det som ligger til grunn for den godkjente reguleringsplanen.

Høringsbrevet er bl.a. sendt Norges vassdrags- og energidirektorat Region øst, Statens vegvesen Region øst, Fylkesmannen i Innlandet, Hedmark fylkeskommune og Hamar kommune. DMF ber kommunen om å informere direktoratet så snart som mulig **hvis det er særlig berørte parter som ikke står på adresselista for denne høringen.**

De mest sentrale høringsinstansene uttaler:

Statens vegvesen Region øst hadde ingen vesentlige merknader til søknaden om driftskonsesjon.

Hedmark fylkeskommune, fylkesdirektøren har ingen vesentlige merknader til søknaden om driftskonsesjon når det gjelder planfaglige forhold. Fylkeskommunen viser til at forholdet til de **automatisk fredede og nyere tids kulturminner** ble avklart i reguleringsplanprosessen.

Fylkesmannen i Innlandet viser til gjeldende reguleringsplan og at omsøkt tiltak er i tråd med overordnet plan. Fylkesmannen har vurdert området å være av liten viktighet for **brunbjørn** og at tiltaket ikke vil ha negative konsekvenser for brunbjørn. Hensynet til miljø, herunder naturmangfold og forurensning, er tilstrekkelig ivaretatt i gjeldende reguleringsplan og søknad om driftskonsesjon.

Hamar kommune har ikke avgitt uttalelse og har heller ikke oppgitt andre parter som bør ha fått mulighet til å avgi uttalelse.

DMF har gitt driftskonsesjon for 10 år i brev av 13.05.2019. Klagefristen var 3 uker. Når det gjelder transport og trafikk, skriver DMF i konsesjonsbrevet:

«Transport og trafikk har også vært tema i konsekvensutredningen. I den forbindelse er det vist til at masser fra driften av fjelltaket i hovedsak benyttes til vedlikehold av allmenningens eget vegnett, samt til opparbeiding av nye hyttetomter. Ifølge konsekvensutredningen vil derfor trafikk som genereres utenfor uttaket være svært liten/begrenset.»

I begynnelsen av juni begynte massetransporten i Gåsbuvegen med opp til 100 biler pr dag i én retning.

Vangsåsen, 10. juli 2019 *O. Dufseth*